

SAVODGA O'RGATISH JARAYONIDA SMART DARSLIKDAN FOYDALANISH

¹Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna

Filologiya fanlari doktori (DSc)

Farg'ona davlat universiteti dotsenti

²Akbarova Maftunaxon Dilmurodjon qizi

Farg'ona davlat universiteti magistranti

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.8014097>

ARTICLE INFO

Received: 29th May 2023

Accepted: 06th June 2023

Online: 07th June 2023

KEY WORDS

Smart darslik, QR-kod, to'ldirilgan voqealik, smartfon.

ABSTRACT

Maqolada savod o'rgatish jarayonida smart darsliklardan foydalanish borasidagi fikrlar keltirilgan. Smart darslik va an'anaviy darslik o'rtasidagi farqlar ochib ko'rsatilgan.

Ma'lumki, so'nggi vaqtlarda yuzaga kelgan pandemiya holati ta'lim tizimi oldiga kutilmagan yangi vazifalarni qo'ydi. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi Vazirligi, umumta'lim maktablari o'qituvchilari, davlat telekanallari ishtirokida teledarlar yo'lga qo'yildi. Internet sarhadlarida masofadan o'qishni tashkil etish uchun har xil platformalar va dasturiy ta'minotlar ishga tushurildi. Dasturiy ta'minot ishlab chiqaruvchi tashkilotlar tomonidan masofadan o'qitish kurslari tashkil etildi. Pedagoglar ixtiyorida Internet va dasturiy ta'minot vositalari paydo bo'ldi. 2021-2022- o'quv yili uchun yaratilgan boshlang'ich sinf darsliklari QR-kod va "To'ldirilgan voqealik" (ing. AR – Augmented reality) texnologiyalari bilan boyitildi.

QR-kod nima? Undan qanday foydalanamiz? QR-kod ikki o'lchamli shtrix kod bo'lib, mazkur shtrix kod oq va qora piksel (nuqta) lardan iborat. Ushbu piksel nuqtalar bir necha yuzlab belgini kodlash imkonini beradi. Kodlanadigan matn oddiy matn, internet manzili, telefon raqami, ma'lum bir joyning geolokatsiyasi yoki koordinatasi, ma'lumot taqdim etuvchi insonning tashrif kartochkasi bo'lishi mumkin. "QR-kod" larni vizuallashtirish, odatda, zamonaviy smart telefonlar yordamida amalga oshiriladi. Buning uchun smartfon kamerasi "QR-kod" ga qaratiladi, bunda zarur Internet resurs yoki saytga ortiqcha harakatlarsiz o'tish imkonini yaraladi. "QR-kod" lardan foydalanish katta hajmdagi giperhavolalarni terish, yozib olish yoki zarur axborot manbasiga tezkor murojaat qilish imkoniyatini beradi. Jumladan, kompyuter monitoridagi reklamaga, jurnal sahifasidagi e'longa "QR-kod" qo'shib qo'yilsa, uni o'qiydigan o'quvchi yoki shu tovarning iste'molchisi ortiqcha harakatlarsiz Internetga joylashtirilgan sayt hamda ijtimoiy tarmoq sahifalariga tezkor o'tishi va ma'lumotni olishi mumkin.

DOI: 10.21863/2474-2683.310225.31
KBR 74.268.3
C 34

Ronitoy Sarafova, Minnaysa Inoyatova
Alifbe 1-sinf [Matn] : darslik / R. Sarafova, M. Inoyatova. –
Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021. – 80 b.
Smart darslik g'oyasi muallifi:
Pedagogika fanlari nomzodi Dadajon Sayfurov
Mas'ul muharrir:
Professor Mirhabib G'ulomov

- Taqrizchilar:**
- Sh. A. Abdullayeva – Toshkent davlat pedagogika universitetining boshlang'ich ta'lim fakulteti dekani, pedagogika fanlari doktori, professor;
  - F. B. Karimova – Toshkent shahri Chilonzor tumanidagi 281-umumta'lim maktabining boshlang'ich sinf o'qituvchisi;
  - N. A. Paxritdinova – Toshkent shahri Yashnobod tumanidagi 67-umumta'lim maktabining boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

Shartli belgilar:

	— rasmga qarab so'zlang.		— matnni o'qituvchingiz o'qib beradi.
	— so'z andozasi bitan ishlang.		— ajratilgan so'zlarni o'qing.
	— bo'g'inga ajrating.		— matnni o'qing.
	— harfni toping.		— savol-topshiriqni o'qing va javob bering.
	— savol-topshiriqni o'qituvchingiz o'qib beradi.		— krossvordni yeching.
			— dars yakuni.

ISBN 978-9943-7157-7-6

© Respublika ta'lim markazi, 2021.

Bizning misolimizda bu kod boshlang'ich sinflar uchun nashr etilgan darsliklar muqovasiga joylashtirilgan va darslik bazasiga birlashtirilgan mobil ilovani yuklaydi.

To'ldirilgan voqelik nima? To'ldirilgan voqelik (ing. Augmented Reality) – qabul qilinishi zarur bo'lgan axborot maydoniga kiritiluvchi qo'shimcha obyekt yoki sensorik ma'lumot. To'ldirilgan voqelik bu – idrok qilish maydonida real obyektlar o'rnatilayotganda, idrok etiladigan voqelikning "to'ldirilgan" elementlaridan foydalangan holda kompyuter yoki smart qurilma yordamida yaratiladigan aralash voqelikdir. Idrok etiladigan voqelikni to'ldirish borasida eng keng tarqalgan misollar sifatida televizor orqali futbol o'yinlarini tomosha qilishda darvozaga eng yaqin bo'lgan futbolchining turgan joyini ko'rsatadigan oldingi rangli parallel chiziqni, jarima zarbasi beriladigan joydan darvozagacha bo'lgan masofani ko'rsatadigan strelkalarni, xokkey o'yini vaqtida shayba uchishining "chizilgan" trayektoriyasini, filmlarda hamda kompyuter yoki gadjet o'yinlarida real va o'ylab topilgan obyektlarning aralashirilishi kabilarni keltirish mumkin. Taxminlarga ko'ra, "to'ldirilgan voqelik" atamasi Boeing korporatsiyasi tadqiqotchisi Tom Kodell (ing. Tom Caudell) tomonidan 1990-yilda taklif qilingan. Tom Kodell bu atamani samolyot qurilishida foydalanilgan raqamli displeylarni tavsiflash uchun ishlatgan. To'ldirilgan voqelik idrok etilayotgan voqelikka xayoliy obyektlarni real dunyo elementlari sifatida, odatda, yordamchi ma'lumot sifatida qo'shish natijasidir.

To'ldirilgan voqelik mexanikalaridan ta'lim jarayonida foydalanish

1. Markerga bog'lash – kamera obyektivini haqiqiy obyektga olib borishda to'ldirilgan voqelik obyektini paydo qiladigan mexanik jarayon. To'ldirilgan voqelik tarkibi kameraning ko'rish maydonida muayyan trigger paydo bo'lganida ishga tushadi. Marker rasmlar, logotiplar, fotosuratlar, tovushlar bo'lishi mumkin.

2. Tekislikka bog'lash – skanerlash natijasida tanlangan qurilma yordamida ma'lum bir nuqtaga bog'langan maydonda to'ldirilgan voqelik obyektini paydo qiluvchi mexanik jarayon. Bu mexanikadan gorizontalk tekisliklarda ham, vertikal tekisliklarda ham foydalanish mumkin. Bunday mexanika markerni ko'rish maydonida ushlab turishga zarurat bo'lmagan hollarda qo'llaniladi.

3. Geolokatsiyaga bog'lash mexanik jarayon bo'lib, unda to'ldirilgan voqelik obyekt shaharning ma'lum bir nuqtasida paydo bo'ladi. Bu holatda marker vazifasini geolokatsiya – koordinatalar bajaradi.

4. Portallar mexanik jarayon bo'lib, unda to'ldirilgan voqelikda 360° rejimidagi maydon paydo bo'ladi. Maydon vazifasini foto va videomateriallar, shuningdek, grafikada chizilgan materiallar bajarishi mumkin. "Alifbe" misolida to'ldirilgan voqelik obyektlari smart qurilmani darslikka qaratish orqali shu sahifadagi grafik ko'rinishga bog'langan obyektlarni chaqiradi.

SMART DARSLIK

Bugungi kunda ta'lim sifatini yaxshilash uchun nimalar zarur? Yaxshi darslik, internet tarmog'i, mahoratli o'qituvchi hamda izlanuvchan va keng fikrlovchi o'quvchi. Ilmiy adabiyotlar tahlilining ko'rsatishicha, zamonaviy o'quvchiga axborotning asl manbasini topishda yordam beruvchi, tez o'zgaruvchan raqobatli muhitga moslashish uchun zarur ko'nikmalarni hosil qiluvchi va rivojlantiruvchi ta'lim strategiyasini qo'llashimiz zarur. Bular nimalar? Hech kimga sir emas, hozirgi o'quvchi bundan 10-15 yil oldingi o'quvchi emas.

Ma'lumot topish uchun kutubxonaga bormaydi, ijtimoiy tarmoqdan eshitgan axborotlarni tez qabul qiladi va shular asosida fikr yuritadi. Ma'lumot topish uchun Google yoki shunga o'xshash raqamli servislardan foydalanadi. Bu klassik pedagogika uchun muammo, lekin qiziqishlar spektri bilan to'g'ri ishlaydigan bo'lsak, bular pedagogik maqsadga erishish uchun ayni muddao. Xo'sh, bunday holatda pedagogik maqsadga erishish uchun nima qilish kerak? Eng avvalo, zamonaviy o'quvchi qiziqishlari spektriga yoki to'lqiniga moslashish kerak. Pedagogik vazifani shu qiziqishlar orqali hal etishga harakat qilamiz. Ya'ni darslik va smart qurilmani birgalikda ishlatish strategiyasini qo'llaymiz.

Smart qurilmaning afzalliklari:

- 1) *smartfon faqat o'yin o'ynash vositasi emasligi;*
- 2) darslik bazasidagi ma'lumotlarning statik emasligi;
- 3) uyga vazifani bajarish maroqli jarayon ekanligi;
- 4) jamoada ishlash orqali ko'proq masalalarga yechim topish mumkinligi;

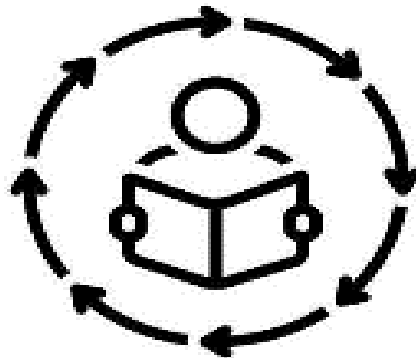
5) tinglab tushunish, yozish, o'qib tushunish va muloqot madaniyatini rivojlantirish uchun smart qurilma va darslik juda yaxshi vosita ekanligini isbotlaymiz.

Smart darsliklarga qo'yiladigan talablar

Yaratilayotgan smart darsliklar (SD):

- amaldagi davlat ta'lim standartlari va o'quv dasturlariga to'la muvofiq bo'lishi;
- ta'lim oluvchiga qiziqarli va ilmning jamiyatdagi rivojlanish darajasiga mos ilmiylikka ega bo'lishi;
- ta'lim berish jarayonida bilimni o'zlashtirish darajasini oshirish uchun fan-texnika va texnologiyalar erishgan yutuqlardan maksimal foydalanishi;
- berilishi zarur bo'lgan o'quv materialining hajmi o'zlashtirilishi lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar darajasida bo'lishi;
- tavsiya etiladigan sinfdagi o'quvchilar uchun, taqdim etiladigan o'quv materialini berish intensivligini o'zgartirish imkoniyatini ta'minlashi;
- iqtidorli ta'lim oluvchilar uchun SD fan doirasida maxsus qo'shimcha bloklar taqdim etishi (olimpiada masalalari, Nobel mukofotlariga taqdim etilgan tematikalar va h. k.)
- foydalanuvchi uchun qulay, sodda, aniq, intuitiv va yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan bo'lishi;
- o'rganiladigan o'quv materialini ta'lim oluvchi (o'quvchi) osonroq o'zlashtirishi uchun imkoniyat doirasida ovoz, animatsiya, rasm va shu kabi media fayllar bilan boyitilgan bo'lishi;

- ta'lim oluvchining bilim darajasiga moslashuvchan, uning tayyorgarlik darajasiga bog'liq holda ishlaydigan, uning hissiy va jismoniy imkoniyatlarini ham hisobga olishi;
- murakkab hisob-kitoblarni amalga oshirish, olinadigan natijalarni tahlil qilish, natijalarni grafik interpretatsiya orqali namoyish etish, o'rganiladigan fan mazmuniga ko'proq e'tibor berish, masala va misollar yechish uchun sharoit yaratishi;
- o'rganuvchining e'tiborini chalg'ituvchi ortiqcha elementlardan holi bo'lishi;
- o'rganuvchining bilim, qobiliyat va psixologik xususiyatlari darajasini o'quv jarayoniga muvofiqligi ta'minlashi;
- o'rganiladigan fan bo'yicha istalgan bosqichda o'z-o'zini nazorat qilishga imkoniyat yaratishi;
- o'rganiladigan fan bo'yicha tayyorlanadigan materiallarni istalgan tashuvchiga o'tkazish va disk yordamida taqdim etish imkoniyatini yaratishi;
- fanni o'rganishda imkoniyat doirasida kalit so'zlar, qo'shimcha adabiyotlar, giperko'rsatmalar va yordamchi funksiyalaridan foydalanish imkoniyatlariga ega bo'lishi;
- tavsiya etiladigan sinfdagi o'quvchilarning barcha psixofiziologik va etnogenetik xususiyatlari hisobga olinib ishlab chiqilgan bo'lishi shart.

Uslubiy talablar:

- katta hajmdagi o'quv materialini o'zlashtirish va qayta ishlash imkoniyatini berish, olingan natijalarni tahlil qilish uchun grafik interpretatsiyalardan foydalanish;
- ta'lim beruvchiga darsni mustaqil ko'rinishda o'tkazishga sharoit yaratish, bu holatda ta'lim beruvchi maslahatchi rovida ishtirok etishini ta'minlash;
- ta'lim oluvchiga mustaqil o'rganish, zarur holatlarda misol, masala, laboratoriya ishlari va topshiriqlarni mustaqil bajarishga sharoit yaratish;
- darslarga tayyorgarlikni o'qituvchiga qulay usulda amalga oshirishga imkoniyat yaratishi (slyd, matn, videomaterial va h.k. tayyorlash imkoniyatini berish);
- o'rganiladigan o'quv materialining tizimli, mantiqiy ketma-ketligini, modulliligini va ular orasida uzviy bog'liqlikni ta'minlashi;
- o'qituvchiga ta'lim oluvchilar o'zlashtirgan bilim darajasini turli xil murakkablikdagi (murakkablik darajasi shakllantiriladigan) nazorat dasturlari yordamida nazorat tashkil qilish imkoniyatini berishi zarur.

Funksional talablar:

- mazmun qog'oz variantidagi kitobga o'xshash tarzda, kalit so'zlarni qidirish imkoniyati mavjud, fanni to'ldiradigan qo'shimcha ma'lumotlar bilan boyitilgan;
- moslashuvchanlik - ta'lim oluvchining o'zlashtirish darajasiga bog'liq ravishda, o'tilgan mavzuni qaytarish, ustida ishlashni individual tempda amalga oshirish;
- ko'pterminallilik - statik ma'lumotlarni tahlil qilish imkoniyati mavjud, sinfdagi o'quvchilarning darslikdan foydalanish chastotasi, test natijalari, to'g'ri-noto'g'ri javoblar, o'quvchilarning qaysi mavzuni yomon o'zlashtirayotganligini tahlil qilish imkoniyatlari;
- interfaollik - tabiiy muloqotni imitatsiyalash, ya'ni SD bilan o'quvchi o'rtasida muloqot o'rnatib, o'qituvchi yoki o'rgatuvchi mavjudligi hissini tashkil etish;
- interfaollikni ta'minlash va individual ta'lim olishga sharoit yaratish imkoniyatining mavjudligi;
- elektron axborot texnologiyalarida mavjud bo'lgan imkoniyatlardan foydalangan holda yuqori sifatli ko'rgazmalilikka ega bo'lishi shart.

Smart darslik yordamida darsni tashkil etish ssenariysi.

Smart darslik yordamida ta'lim jarayonini tashkil etish uchun oldindan tayyorgarlik ko'rish va darsni aniq tashkil etuvchilarga ajratgan holda ssenariy tuzib olish zarur. Quyida pedagoglar uchun harakatlar ketmaketligini taklif qilamiz. An'anaviy usulda darsni tashkil etish bilan smart darslik yordamida tashkil etish o'rtasida ancha farq bor. Bular nimalarda o'z aksini topadi? Birinchidan, rejalashtirishda o'tilishi kutilgan darsni maksimal darajada vizuallashtirish, ya'ni 2 ta aniq ssenariy asosida taqdimot materiallarini oldindan tayyorlab olish zarur. Buning uchun quyidagi qadamlarni ajratamiz:

- dars ssenariysini tuzish;
- ssenariy asosida taqdimot tayyorlash;
- taqdimot uchun maxsus matn tayyorlash;
- dars mazmunini o'zlashtirish darajasini yaxshilash uchun mavzu doirasida yengil hamda bolalarni jalb qiluvchi interfaol topshiriqlarni taqdimot tarkibiga kiritish;
- mustaqil ishlashni rag'batlantiruvchi uslublardan foydalanish;
- QR-kod va Internet resurslarni taqdimot tarkibiga kiritish;
- dars mazmunini to'ldirish uchun namoyish etish rejalashtirilgan video va animatsion roliklarni Google, Yandex disk, Drop box kabi bulutli serverlarga joylashtirish;
- barcha o'quv materiallari tayyor bo'lgach, dars o'tish rejalashtirilayotgan platform yoki dasturiy ta'minotni tanlash.

Darsda qatnashishi rejalashtirilayotgan o'quvchilar bilan dars o'tish vaqti oldindan kelishib olinadi. Masalan, Zoom yoki Skype kabi dasturiy ta'minot yoki platform tanlanadi. O'tkaziladigan dars uchun videokonferensiya tashkil qilinadi. Qatnashuvchilar uchun login, parol oldindan ulashiladi. Onlayn darsda materiallar tushuntiriladi, o'quvchilar savollariga javob hamda ularga ham savollar beriladi. O'qitishning bu ssenariysi ham o'ziga xos. Lekin har doim ham o'zini oqlayvermaydi. Smart darslik yordamida ta'lim jarayonini amalga oshirish. Rejalashtirish: hafta davomida o'tkazilishi rejalashtirilgan dars jadvalini tuzing. Har bir dars uchun zarur taqdimot, matn va topshiriqlarni oldindan tayyorlang. Masofadan o'qitish jarayonida erishish rejalashtirilgan o'quv natijalari rejasini tuzing. O'quvchilar uchun ham reja tuzing. Dars tugaganidan keyin mustaqil ishlashni tashkil etish uchun o'quvchilarga harakat xaritasini taqdim eting. O'qituvchi o'ziga beradigan savollar:

1. O'quvchilarga nimani o'rgatmoqchiman (ular qanday ta'lim natijalariga erishadi)?
2. O'quvchilar o'quv materialini qanday darajada o'zlashtirishadi (o'quv natijalariga erishish sifati)?
3. Jarayonda ularni qanday qo'llab-quvvatlashim mumkin (ularga akademik natijalarga erishishda qanday yordam beraman, natijaga erishganini qanday aniqlashim mumkin)?

Smart darsliklar bilan o'qishni tashkil etishda, endi pedagog bu tizimda faqat o'qituvchi emas, balki rejalashtirilgan bilimni o'zlashtirish uchun zarur mayoq vazifasini bajarishi lozim. Bunda pedagog uchun o'tilayotgan mavzuni qanday qilib qulay va oson o'zlashtirish mumkinligini tushunib yetish, mustaqil vazifalarni bajarishda qaysi uslublardan foydalanish

zarurligi, eng asosiysi, o'quvchini hech kim nazorat qilmasa ham, unda mustaqil ishlash soddalashtirish degani emas, balki uni yanada chuqurroq tushuntirish uchun texnologik imkoniyatlardan foydalanish, media va vizual fayllardan ko'proq foydalanish deganidir.

References:

1. Abduvalieva N., Ikramova G. LEXICAL-SEMANTIC PECULIARITIES OF PERSIAN-TAJIK WORDS USED IN THE GHAZELS OF ALISHER NAVOI //Zbiór artykułów naukowych recenzowanych. –T. 168.
2. Abduvalieva Nodira Alisherovna. (2023). EFFECTIVE ORGANIZATION OF MOTHER LANGUAGE AND READING LITERACY LESSONS IN PRIMARY GRADES. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 4(1), 844–848.
3. Abduvaliyeva, N. A. (2020). SOME FORMS OF REFERENCE (ADDRESSING) IN UZBEK DRAMAS. *Theoretical & Applied Science*, (1), 23-26.
4. Alisherovna, A. N. (2022). LEXICAL-SEMANTIC ANALYSIS OF PERSIAN-TAJIK ACQUISITIONS USED IN GHAZALS. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(10), 925-932.
5. Gazieva, D. (2019). MEDIATEXT IN THE FUNCTIONAL-PRAGMATIC ASPECT. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 1(9), 153-158.
6. Gaziyeva, D. (2020). FORMS AND FUNCTIONS OF INTERTEXTUAL CHARACTERS IN THE MEDIA TEXT. *Theoretical & Applied Science*, (2), 671-673.
7. Gaziyeva, D. M., & Kushmatova, M. (2021). MAIN SUBJECTS OF MEDIACOMMUNICATION. *Theoretical & Applied Science*, (4), 418-421.
8. Muhammadovna, O. R. N. (2022). TALABA SHAXSINI INDIVIDUAL RIVOJLANTIRISHDA TYUTORLIK FAOLIYATINING ASOSIY KONSEPTSIYALARI. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 2(12), 144-149.
9. Mukhamedkadirovna, G. D. (2022). MEDIA PEDAGOGY AS A SPECIAL DIRECTION IN PEDAGOGICAL SCIENCE. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(10), 900-906.
10. Mukhammadovna, U. N. (2023). IMPLEMENTATION OF TUTOR'S SUPPORT MODEL IN HIGHER EDUCATION. *CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS*, 4(03), 58-64.
11. Mukhtoraliyevna, Z. S. (2016). The notion of non-equivalent vocabulary in linguistics. *International Journal on Studies in English Language and Literature*, 4(7), 70-72.
12. Mukhtoraliyevna, Z. S. (2023). System for Teaching Homonyms Words in Primary School. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 3(3), 1-4.
13. Mukhtoraliyevna, Z. S., & G'aniyevna, M. (2022). TYPES OF SPEECH AND ITS CHARACTERISTICS. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 184-189.
14. Nilufar, O. (2022). XALQ OG 'ZAKI IJODI VOSITASIDA BOSHLANG 'ICH SINF O 'QUVCHILARINING TALAFFUZI VA NUTQINI O 'STIRISH TEXNOLOGIYASI. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 2(11), 416-423.
15. O'Rinova, Nilufar Muhammadovna BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI TYUTORLIK FAOLIYATIGA TAYYORLASH MEXANIZMLARI // ORIENS. 2023. №4-2. URL:

<https://cyberleninka.ru/article/n/bo-lajak-o-qituvchilarni-tyutorlik-faoliyatiga-tayyorlash-mexanizmlari> (дата обращения: 06.06.2023).

16. Orinova, N. M., & Murodova, D. K. (2022). BOSHLANG'ICH SINFLARDA INTERFAOL TA'LIMNING XUSUSIYATLARI. *Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)*, 2(5), 330-338.
17. Qizi, O. N. K., & Qizi, M. A. M. (2021). The interest of junior school age students and their impact on speech performance. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(10), 1861-1864.
18. Qizi, O. N. Q. (2021). Ways To Work with Difficult Sounds in The Pronunciation of Younger Students. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 1(1), 91-93.
19. Zanjabila, A. (2022). FEATURES OF MOTIVATION TO LEARNING ACTIVITY IN JUNIOR SCHOOL CHILDREN. *Gospodarka i Innowacje.*, 22, 20-24.
20. Zokirova, S. M. (2021). FORMATION OF CREATIVE LITERACY IN MODERN YOUTH AND THE VALUE OF MNEMONIC TECHNOLOGY. *Theoretical & Applied Science*, (4), 240-243.
21. Zokirova, S. M. (2021). USE OF PLACE NAMES IN BOBURNOMA. *Theoretical & Applied Science*, (4), 244-246.
22. Таштемирова, З. С., & Газиева, Д. М. (2020). ВОПРОСЫ КЛАССИФИКАЦИИ ЖАНРОВ В СТИЛИСТИКЕ. *Актуальные вопросы науки*, (60), 25-29.
23. Уринова, Н. М., & Таджибоева, Х. М. (2018). Педагогические основы развития социальной активности учащейся молодежи. In *international scientific review of the problems of philosophy, sociology, history and political science* (pp. 29-33).